

אוויר נקי לישראל - מסגרת משפטית

צו"ד חנוק אילסקי,
אדם ספאצ ודין

זיהום אוויר – טיפול מערכתי משולב

מסגרות חוק קיימות

- חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961
- תקנות ספורות (כלי רכב בדרך, מחצבות, אתרי פסולת)
- צווים אישיים: חברת החשמל, אגד ודן, בתי הזיקוק
- ענישה פלילית על "גרם זיהום חזק או בלתי סביר של האוויר"
- חוק הפעלת רכב (מנועים ודלק), התשכ"א-1961
- חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968
- פקודת התעבורה (נוסח חדש) (כלי רכב והסדרת התנועה)
- חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
- פקודת העיריות (נוסח חדש)
- פקודת בריאות העם, 1940 (מפגע בריאותי)

1961 חרפי
1961 חרפי

בעיות וחסרים במצב הקיים

איכות האוויר הכוללת במדינה ירודה וצפויה להחמיר

תקני פליטה לא עדכניים

העדר מידע שלם על פליטות מזהמים

טיפול חלקי ונקודתי ע"י רשויות מקומיות

אכיפה מועטה וענישה פלילית לא מרתיעה

מחסור בכלים למעורבות ציבורית

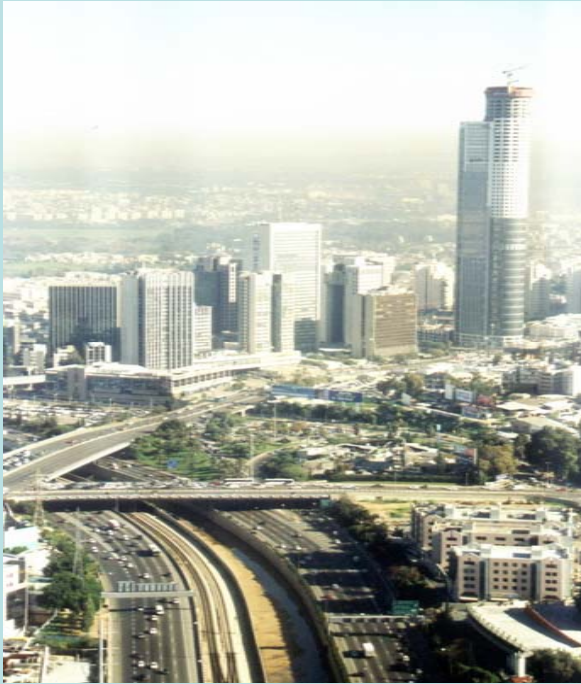

העדר תמרוץ למעבר לטכנולוגיות נקיות

FIN

מצב איכות האוויר במדינה

הבעיה במצב הקיים:

- איכות האוויר במדינה, ובעיקר במרכזי הערים מסוכנת לבריאות!
- לא קיימת מחויבות ארוכת טווח להפחתת זיהום האוויר באופן כולל

מה נדרש?

- ✓ הכנה של תכנית כלל ארצית להפחתת זיהום האוויר, הכוללת יעדי הפחתה, דרכים ואמצעים לביצוע
- ✓ הסדרת מערכת לניטור זיהום אוויר למתן תחזית שוטפת
- ✓ הטלת אחריות על רשויות מקומיות לפעול בשת"פ לצמצום זיהום האוויר בשטח שיפוטן ולגבש תוכניות פעולה

תקני זיהום אויר לא מספקים

הבעיה במצב הקיים:

- העדר מנגנון לקביעת תקנים ולעדכוןם על פי קריטריונים ברורים.
- סמכויות לעניין תקנים לפליטה מתחבורה ובעניין דלקים לא בידי המשרד לאיכות הסביבה.

מה נדרש?

- ✓ השר לאיכות הסביבה מוסמך ומחויב לקבוע תקנים לכלל המקורות לפליטת מזהמים בצורה כוללת
- ✓ בסמכות השר לקבוע הגבלות על מרכיבים מזהמים בדלקים
- ✓ קביעת הליך מסודר לקביעת התקנים ולעדכוןם
- ✓ קביעת עקרונות לתקינה: עקרון הזהירות המונעת, הנחיות אירופאיות והאמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר

מידע על מקורות פליטה של מזהמים

הבעיה במצב הקיים:

ביצוע ניטור ואיסוף מידע על פליטות מזהמים ממקורות שונים באופן חלקי, ספוראדי וללא זמינות מיידית לציבור

מה נדרש?

✓ הטלת חובות לביצוע ניטור ודיגום מכל מקור פליטה

✓ קביעת נהלים כללים לניטור מקורות פליטה

✓ הקמת מרשם פליטות כולל, אשר יהיה פתוח ונגיש לעיון הציבור

✓ חיוב מקורות הפליטה בדיווח וברישום במרשם

אחריות רשויות מקומיות

הבעיה במצב הקיים:

רשויות מקומיות אינן מטפלות בצורה מספקת בזיהום האוויר בשטחן; העדר שיתוף פעולה.

מה נדרש?

✓ הטלת אחריות על רשות מקומית לפעול לצמצום זיהום האוויר בשטחה

✓ תשלום קנסות לקופת הרשות המקומית

✓ הכנת תוכנית משותפת וכוללת לאזור פגוע זיהום

✓ הפנמת שיקולי זיהום אוויר בתכנון התחבורה ושימושי קרקע

פירוט...

אחריות רשויות מקומיות לצמצום זיהום האוויר מתחבורה

- ✓ שיתוף פעולה מרחבי/מטרופוליני, מבחינה ארגונית ועניינית
- ✓ מערך תחבורה ציבורית יעיל ואינטגרטיבי
- ✓ הפחתת הצורך/הביקוש לנסיעות ברכב פרטי בתוך המרחב העירוני

כלים לדוגמא:

- שיתוף פעולה בין רשויות לחלוקת שימושים והתמחויות במרחב
- מערכת להסעת המונים
- מדיניות הפעלת חניונים: תמחור, בחירת מיקום, הגבלת תקנים
- קישור שכונות מרוחקות
- תכנון שימושי הקרקע: גיוון שימושים במרחק הליכה
- למי שייך הרחוב? נתיבי אופניים, הרחבת מדרכות, הצללה
- הסדרת התנועה: אגרות גודש, אזורים ללא כלי רכב, נת"צים

אכיפה וענישה

הבעיה במצב הקיים:

- אכיפה מנהלית לא יעילה דיה
- ענישה מועטה ולא מרתיעה

מה נדרש?

- ✓ הסדרת מערך קנסות ועיצומים כספיים
- ✓ הקמת מערך פיקוח אינטנסיבי מטעם המשרד לאיכ"ס ורשויות מקומיות
- ✓ קביעת עבירות ספציפיות במסגרת הטיפול בזיהום האוויר
- ✓ החמרת קנסות ועונשים

מעורבות ציבורית

הבעיה במצב הקיים:

לציבור אין יכולת וחסרים כלים
יעילים להתמודד עם גורמים
לזיהום אוויר

מה נדרש?

- ✓ זמינות מידע על מזהמים באמצעות מרשם פתוח לציבור
- ✓ הסדרת מנגנון של תובענות ייצוגיות גם לפיצוי כספי (בטיפול משרד המשפטים)
- ✓ שקיפות ציבורית בהליך קביעת תקני הפליטה

תמרוץ טכנולוגי ודלקים נקיים

הבעיה במצב הקיים:

העדר תמרוץ כלכלי ומנגנוני שוק מתאימים להחדרת דלקים וטכנולוגיות נקיות ולצמצום השימוש בטכנולוגיות המזהמות

מה נדרש?

- ✓ סיווג כלי רכב בהתאם לזיהום אוויר
- ✓ מיסוי/סבסוד דלקים ורכבים תוך שקלול מרכיב הזיהום
- ✓ הגבלת השימוש במרכיבים מזהמים בדלקים
- ✓ הכנסה לשימוש של רכבים "עירוניים" (חשמליים)

www.yarok.org.il

תודה רבה על ההקשבה.